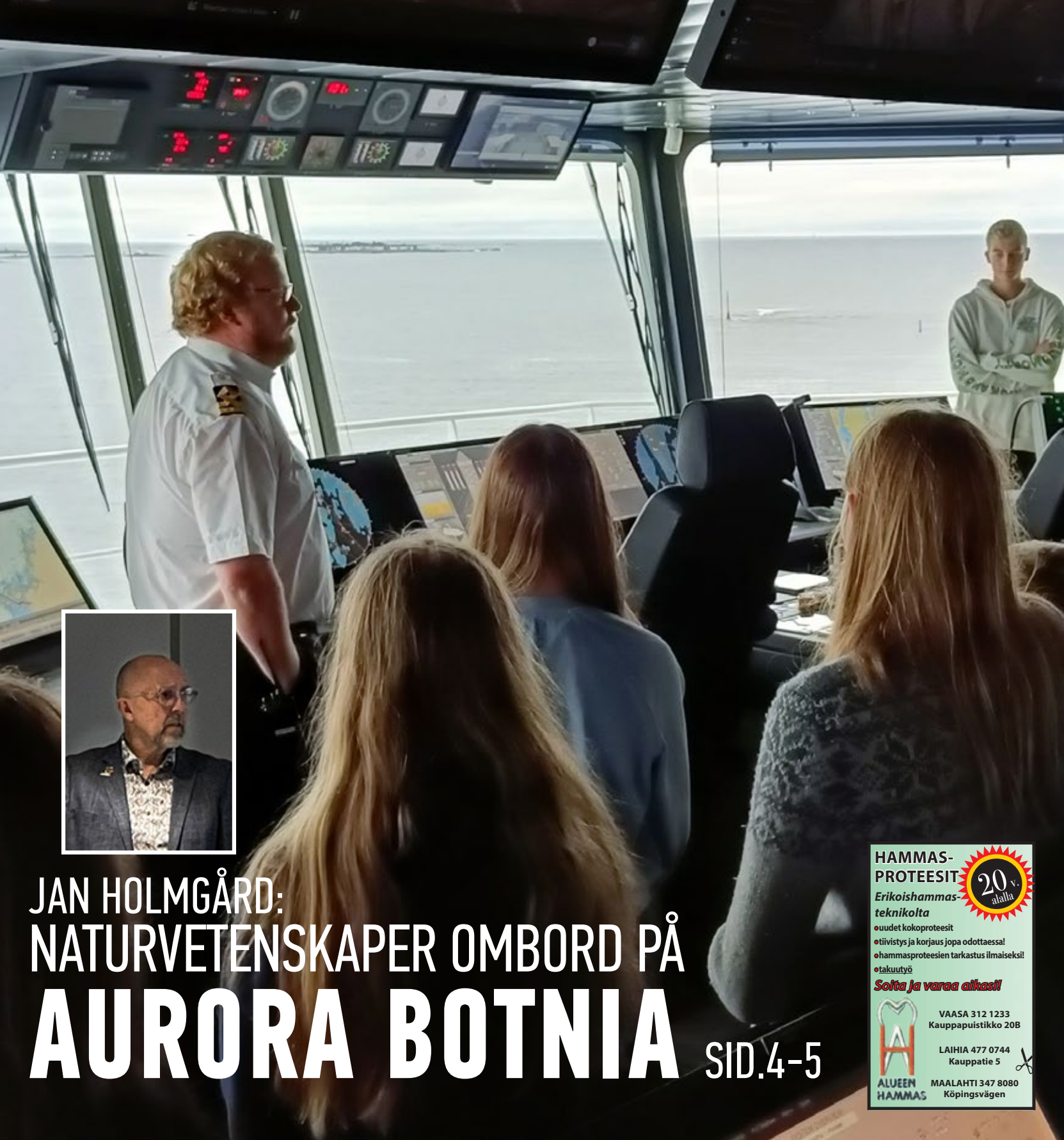

JAN HOLMGÅRD: NATURVETENSKAPER OMBORD PÅ AURORA BOTNIA

SID.4-5

HAMMAS- PROTEESIT

*Erikoishammas-
teknikolta*

- uudet kokoproteesit
- tiivistys ja korjaus jopa odottaessa!
- hammasproteesien tarkastus ilmaiseksi!
- takuutyö

Solta ja varaa aikasi!

VAASA 312 1233
Kauppapuistikko 20B

LAIHIA 477 0744
Kauppatie 5

MAALAHTI 347 8080
Köpingsvägen

FÄBODA I JAKOBSTAD

Det var på tiden att jag kom mig till Fäboda i Jakobstad, en dag i september med höstsvalka i luften och ett tunt molntäcke som kom drivande utifrån havet. Jag bekantade mig med delar av det välkända, för att inte säga berömda, friluftsområdet tio kilometer utanför Jakobstad. Jag skulle vara guide två dagar senare under en vandring i naturen som arrangerades av Folkhälsan och Svenska Pensionärsförbundet. Att i största allmänhet gå regelbundet är hälsosamt för både kropp och själ. Att vandra i naturen är ännu hälsosammare, en välgörande och gratis medicin för människan.

Det finns sammanlagt 40 kilometer utprickade leder och stigar i Fäboda-området att ströva längs med, längs stränder och genom varierande skog. Lillsand och Storsand ligger nära intill parkeringsplatserna, Reijos stuga och Långsjön på några kilometers avstånd, för att nämna några av utflyktsmålen i Fäboda. Lillsand och Storsand är de givna strandområdena för solbadare och havsbadare, dessutom med långgrunda vatten som är idealiska för barn som älskar att vistas på sandstränder och fångslas av havet under soliga sommark dagar.

Under mitt besök i september låg sandstränderna människotomma, så som de brukar göra en vardag under hösten då sommaren har flugit sin kos, semesterveckorna har sällat sig till årets gångna händelser och skolorna har varit i gång en månad. Men några sädesärlor och två fiskmåsar, som sökte efter ätbart i strandbrynet, förhöjde på ett fint sätt sandsträndernas ödslighet. Och ett par kvarglömda barnsandaler på Storsanden underströk sommaren som varit och hösten som börjat.

Det finns ytterst få växter som klarar av det tuffa livet på en sandstrand, där solen kan vara brännande het, vintervindarna bitande kalla och näringstillgången är knapp. Den silvergröna och högväxta strandrågen är den enda växt som är anpassad till sandsträndernas karghet, och som också kan binda sanden effektivt. För skärgårdens grågäss är strandrågen lockande att beta av, speciellt då fröna börjar mogna och gässen går i land för att tröska fröna ur axen med sina hårda näbbar. Och under hösten och i tidig vår brukar rastande snösparvar plocka åt sig av de nerfallna fröna eller kornen från sanden.

Strandrågen på Fäboda-stränderna var helt obetad av gäss, naturligt nog med tanke på alla människor som besöker stränderna under sommaren. Grågäss och andra gäss vill ha lugnare områden att vistas på, så snösparvarna har gott om strandrågskorn att plocka i sig under hösten och våren. Märkligt nog har strandrågen lyckats etablera sig längs Riksåttan i Österbotten. Själva växtplatsen är lämplig för strandrågen; sand och grus och karghet plus en viss salthalt på grund av den tidvisa saltningen av vägen under vintern. Strandrågen hör till havssträndernas växtarter och är anpassad till en viss salthalt på sin växtplats.

Ett kvarglömt par sandaler på Storsandens strand visade att sommaren var svunnen och hösten kommen.

Men hur har strandrågens mogna korn kommit till Riksåttans vägkanter, där de grott och bildat små tuvor av strandråg intill asfaltkanten? Det finns två förklaringar till det märkliga fenomenet. Den ena är att människan avsiktligt strött ut strandrågskorn längs vägen. Sådant händer emellanåt, att människor sprider växtarter till nya platser, men det förefaller väl långsökt i detta fall. Den andra förklaringen är, att fåglar och speciellt då snösparvar har skött om fröspridningen. Under vårflyttningen rastar snösparvar ibland längs vägkanterna, där de söker frön och små gruskorn som malar sönder fröna i fåglarnas muskelmage. En tillfällig brist på gruskorn i muskelmagen gör det möjligt för en del frön, som ätits på en sandstrand, att passera hela genom matspjälkningskanalen. Och så kan enstaka frön fastna i fåglarnas fjäderdräkt och falla ner på marken vid en väg.

Men åter till Fäboda, där en av de intressanta frågorna under guidningen två dagar senare gällde älgflugan. Varför finns det inga älgflugor i Fäboda-området? Nu kan jag inte svara för hela området utan endast för de avsnitt jag bekantade mig med inför guidningen. Jag såg inte några klövavtryck eller någon avföring av älg, vitsvanshjort eller rådjur som alla drabbas av älgflugor i större och mindre omfattning. Och inte en enda älgfluga landade på mig under mitt strövtåg, till skillnad från alla de älgflugor som jag två veckor tidigare plockade av mig under den senaste vistelsen på skärstugan i Norrnäs i Närpes.

Där det finns hjortdjur finns det älgflugor. Avsaknaden av älgflugor visar att det inte finns några hjortdjur i området, åtminstone inte stationära under vinterhalvåret då älgflugornas larver faller av hjortdjuren på snön och marken för att kläckas fram följande sommar. Att hjortdjuren inte trivs i Fäboda-området beror högst troligt på att så många människor vandrar i området. Det är i sig inget att bekymra sig över. I de österbottenska skogsområdena över lag finns det alldeles tillräckligt med hjortdjur. Att hitta ett skogsområde, som är fritt från älgflugor, är en stor tillgång i dag för alla som gärna strövar omkring i skogen för att det är så bra för ens välbefinnande.

Vandringar och vistelser i skogen är i dag en erkänd och aktiv del av hälso- och sjukvården. Rent tekniskt har skogsvandringar mätts i lägre blodtryck och lugnare puls, en vilsam sinnesstämning och en större medvetenhet om omgivningen, och i en allmänt bättre kondition som buffrar bra mot sjukdomar

av olika slag. Mätt i reda pengar är ett område som Fäboda oersättligt för hälsovården i Jakobstad. Med de senaste satsningarna, som Jakobstad gjort för att rusta upp vandringslederna och rastplatserna för att göra Fäboda mera attraktivt och lättillgängligt, sparar staden betydande summor inom sjukvården.

Vi människor är ju inte en avskild del av naturen, eller står över naturen, trots att vi på många sätt fjärrat oss från naturen, både aktivt och omedvetet. Våra rötter finns i naturen. Ju mer vi underhåller de rötterna desto bättre mår vi. Samtidigt är det viktigt att skydda naturen mot människans hårdhänta exploatering, genom strövområden och nationalparker där naturen och människan jämkas samman, och genom helt fredade områden där naturens behov går i första hand och där människan är en välkommen men underordnad gäst.

På en slumpmässigt vald plats längs den led jag vandrade fanns flera tilltalande naturstycken. Ovanom leden från stranden sett härskade tallskogen, där endast tallar och renlav växte, och höstens svampar i karg tallskog: sandsopp och örsopp. Enstaka gamla tallar fanns i den glesa skogen, vildvuxna och högst personliga som pionjärträd växer sig när de har fritt utrymme till sitt förfogande. De här enstaka vildvuxna träden gav den karga tallskogen en fin tilläggs krydda, en dimension av ålderdomlig skönhet. Gamla vildvuxna träd, som forstligt sett betraktas som skräpträd, är skogens viktigaste träd både visuellt och ekologiskt. Ålderdom och åldrande är skogens värdefullaste egenskap där skogen får sköta sig själv.

Under senare år har Jakobstad utvecklat områdets tillgänglighet med nya skyltar och förbättrade leder.

I Fäboda-området finns ett flertal leder och stigar att ströva längs med i skog och vid stränder

På den sandiga marken låg en stormfälld tall, barr- och barkfri och stadd i sakta förmurkning. Flyghål i stammen av olika storlekar från skalbaggar och steklar visade att den döda tallen hade fött flera olika insekter som lever på död ved. Och ännu fler arter var på kommande i takt med den tilltagande förmurkningen. Döda stående och fallna träd är en bristvara i ekonomiskogar, men i ett område som Fäboda är de döda träden välkomna och bidrar till den biologiska mångfalden och till människans naturupplevelse.

På andra sidan vandringsleden, i en dälld där havet spolat upp döda växter i takt med landhöjningen, växte en tät ungskog av lövträd med ett stort inslag av gråal. Gråalen och klibbalen lever i symbios med kvävefixerande bakterier i trädens rötter och göder marken för de andra träden, och för kommande växter. För många insekter och insektätande småfåglar är en dylik ungskog av lövträd en nog så viktig skogstyp. Än så länge

Nya och ack så viktiga utedass hör till områdets bekvämligheter.

Strandrågen är anpassad till sandsträndernas krävande miljö av heta sommar dagar och vindpinade vinterveckor.

ung men med tiden kommer den genom naturlig gallring att utvecklas till en fin lövskog med åldrande träd, som kommer att föda en förändrande fauna insekter och fåglar, och en varierande flora av örter.

TEXT OCH FOTO: HANS HÄSTBACKA

NATURVETENSKAPER OMBORD PÅ AURORA BOTNIA

Vad händer om man lämnar klassrummet och genomför några lektioner i naturvetenskapliga ämnen i en miljö där kunskaperna tillämpas och utvecklas? Det fick vi pröva på med två åttondeklasser från Sursik skola.

Sture Udd/ Wasa Innovation Center frågade mig, i samband med vårvinterns CanSat-turnering i Vasa, om jag var intresserad av att genomföra fyra lektioner på Aurora Botnia. Sedan dess har tankar och idéer mognat för att sedan tas upp till bearbetning när skolstarten närmade sig.

Undervisningssituationer utanför klassrummet kräver sin planering. På den mest miljövänliga passagerarfärjan i världen är navet för lektionernas temata givet. Går rutten därtill i unik miljö, angränsande till ett skärgårdsvärldsarv, finns det rika källor till relevanta frågeställningar. De källorna ska brukas för att utveckla naturvetenskapligt tänkande. Intryck ska mätas mot hypoteser som ingen tänkt på att de bär med sig.

Det är väl också där vi hittade det övergripande målet för turerna med Aurora Botnia; Övning i att bearbeta nya intryck, höja medvetandegraden och bygga ny kunskap.

Temat för geografielektionen var, naturligt nog, kvarkens skärgård. Att stå uppe på soldäck och se ut över landskapet är väl något vi alla gjort. Nu var den huvudsakliga uppgiften att tänka igenom den information man får bara genom att titta

på skärgården omkring. Hur är vattendjupet mellan holmarna och grynnorna? Vilka iakttagelser grundar du ditt svar på i det här fallet? Det går också alldeles utmärkt att jämföra den svenska kusten med den finska från Aurora Botnia. En del av eleverna hade besökt höga kusten och kunde dela med sig av erfarenheterna där. Det var sedan inte svårt att komma fram till att Kvarkens kust är betydligt känsligare på den finska sidan. Det större vattendjupet utanför Sveriges kust borgar för en utspädning som bland annat mildrar följderna av eutrofiering.

Under matematiklektionen var temat sjöfart i allmänhet och Aurora Botnia i synnerhet. En del av frågorna behandlade enheterna nautisk mil, eller distansminut, och knop. Därtill arbetade vi med frågor om hur långt man kan se från en viss höjd och hur långt höga torn kan ses från marknivå eller havsyta. De facto är ljuskällan på Kallan fyr utanför Jakobstad i stort sett lika högt som soldäck på Aurora Botnia.

Fysiklektionen behandlade inledningsvis fartyget. Vid det här laget hade alla elever besökt både "observation room" och bryggan. Eftersom observationsrummet intill maskinrummet ligger i höjd med vattenytan tipsades eleverna om att räkna trappstegen ner från däck sju, där vi hade vår fasta punkt under resan. Andra tips var att ta bild av de informations- och orienteringsskisser som finns placerade i trapphusen. Dessa tips kunde sedan

komma till nytta när de skulle beräkna höjden på soldäck. De flesta grupperna hade sedan resultat som långt inom en meter från den verkliga höjden.

Den enklaste frågan blev sedan också den svåraste i och med att den står i konflikt med den bild man bär med sig om hur en båt ska se ut. Uppgiften var att utgående från en bild av fartyget från sidan och en skiss av däck 7 göra en enkel skiss av fartyget rakt framifrån. Trots att vi sett fartyget rakt framifrån i hamnen och att alla stått på bryggvingen och sett ut över fartygets sida drar sig de flesta skisserna mot något som påminner om en förvuxen roddbåt. Det är den modellen, med rundade sidlinjer och som smalnar av mot en köl längst ner, vi bär med oss sedan vi var små. Det gick naturligtvis inte att låta bli att be lärarkollegiet göra detsamma under ett lärarmöte. Resultatet där var något förfinat, men i många skisser var utgångspunkten barndomens bild av en "båt".

När vi sedan kom till kemielektionen koncentrerade vi oss på det som händer i maskin när metanet i LNG:n möter syre. Här jobbade vi i huvudsak utgående från konkreta modeller i plast. Reaktionslikheter har eleverna i åk 8 ännu inte hunnit jobba med. Men – De identifierade rätt snabbt vattenmolekyler som ett resultat av förbränningen av metan. Koldioxidmolekylen var svårare att få kläm på, men en del fixade även den biten.

Progressiviteten i uppgifterna var tydlig. Det gäller alla lektioner vi hade ombord.

UR LÄRARSYNVINKEL:

ATT TA TILLFÄLLEN I AKT LEDER TILL EXTRAARBETE. DET TAR TID ATT FÖRBEDRA UNDERVISNING UTANFÖR KLASSRUMMET.

Å ANDRA SIDAN ÄR DET UNDER ARBETET MED FÖRBEREDELSE OCH UTVECKLANDE AV NYTT MATERIAL SOM MAN VÄXER SOM LÄRARE. NYA SITUATIONER INSPIRERAR. I BÄSTA FALL KAN MATERIALET OCKSÅ ANVÄNDAS VID ANDRA TILLFÄLLEN ELLER AV ANDRA LÄRARE. DET KAN SES SOM EN BONUS

MATERIALET JAG SAMMANSTÄLLT INFÖR VÅRA KRYSSNINGAR KOMMER ATT, EFTER UTVÄRDERING OCH SLUTREDIGERING, LADDAS UPP I MATERIALBANKEN PÅ SKOLRESURS.FI.

ELEVERNA FICK KANSKE DEN LÄNGSTA SKOLDAG DE HITTILLS UPPLEVT, MEN DET VAR EN DAG SOM GAV TYNGD ÅT DET DE LÄRT SIG. OCH DET DE KOMMER ATT LÄRA SIG, I SKOLAN. KOPPLINGEN MELLAN TEORI OCH VERKLIGHET ÄR SYNNERLIGEN BEHÄNDIG ATT TYDLIGGÖRA PÅ ETT FARTYG. NYTTAN AV PROJEKTET VÄXER ÄN.

Orsaken därtill är att det skulle finnas någon uppgift som gjorde att man kom igång och märkte att det inte är omöjligt. Samtidigt skulle det finnas utmaningar också för den mest insatte eleven. När jag förklarade detta under den första kryssningen sade en av eleverna: "Så det här är också vad vi kommer att ha senare i år och nästa år?". Visst är det så. Den rena fysikundervisningen kommer ju först under åk 9. "Men - Det är bra! Då är det lättare sen att lära sig när man vet vad det handlar om" var reaktionen hos eleven.

Den första matematiklektionen i skolan, efter kryssningen, avslutades med att

skilja vätet från syret i vatten och samla upp gasen i en halvliters plastflaska. Lite knallgas är aldrig fel. Kopplingen till gasdriven motor på Aurora Botnia var given, bortsett då från kolet i metanet. Efter lektionen stannade en elev kvar och funderade över möjligheterna att utveckla idén med att driva exempelvis bilar med vatten - uppdelat i

väte och syre. Tekniken finns. Den är inte problemfri. Måhända nån av dem som för morgondagens energiförsörjning framåt har fått inspiration från Aurora Botnia.

JAN HOLMGÅRD

UNUM DESIGN:

LUONTOA JA KÄDENTAITOA YHDISTÄVÄ VAASALAINEN KÄSITÖIDEN YRITYS

Meillä on pitkään ollut haaveena perustaa oma käsitöitä tekevä yritys ja nyt vihdoinkin olemme päässeet alkuun tässä haaveessa. Olemme tehneet itsellemme huonekaluja ja rakentaneet mökin. Olemme aina sanoneet, että kyllä me osaamme ja olisi kiva jakaa tekemiämme asioita muiden kanssa. Aina on ollut joku mutta... Tällä kertaa kuitenkin päätimme jättää kaikki mutkat ja uskaltautua ryhtyä tavoittelemaan omia unelmia.

Tässä siis sitä ollaan. Olemme pieni yritys Vaasasta, joka valmistaa omin pienin kätösin tuotteita, joita itse haluaisimme ostaa. Meille on tärkeää, että voimme ylpästi tarjota tuotteita, jotka ovat kauniita, mutta myös luontoa ja eläimiä kunnioittavia.

Inspiraatio tuotteisiin tulee paljon luonnosta. Haluamme tarjota myös jotain uniikkia ja siksi pyrimme välillä tekemään tuotteita, joita on vain yksi tai muutama kappale myynnissä. Ne voivat olla esimerkiksi yksittäisestä kierrätystuotteesta uudelleen tehtyjä tuotteita.

Unum Designin laserleikatut luomukset tehdään käsin rakkaudella ja huolella käyttäen kestäviä materiaaleja, kuten puuta ja paperia. Jokainen tuote on ainutlaatuinen ja sillä on oma tarinansa kerrottavanaan.

Käpy-valaisimeen löytyi inspiraatiota netistä. Vastaavia tuotteita on ollut aiemminkin markkinoilla, joten lähdimme kehittämään omaa käpy-valaisinta. Meidän käpy-valaisin elää kuten oikeat kävyt, ohuesta koivuviilusta tehdyt lehdet aukeavat ja laskevat ympäristön kosteustasapainon mukaan. Runko on tehty akryylistä. (Valaisin toimii tavallisella E14 kantaisella lampulla. Lämmin sävy tulee valon läpäistessä ohuet viilut.) Käpyvalaisin ja meidän korut on saatavilla Bock's kaupasta.

LÖYDÄT MEIDÄT INSTAGRAMISTA @UNUMDESIGN

KOTISIVUT UNUM.FI

TERVEISIN YRITTÄJÄPARISKUNTA PYRY JA SOFIA KUJALA

LUOVA TEKÖÄLY KASVATTA A TALOUTTA

Vuosi sitten, kun OpenAI lanseerasi ChatGPT:n avoimena ja ilmaisena versiona, tekoälyn maailma alkoi väreillä uusilla mahdollisuuksilla. Googlen Bard ja monet muut ovat seuranneet perässä, tehdessään tekoälystä tavallisen ihmisen ulottuvilla olevan arkipäivän ilmiön.

Aikaisemmat tekoälyyn liittyvät huolenaiheet keskittyivät pitkälti sen kykyyn korvata työtehtäviä tai ammatteja. Nykyään, tiedämme sen korvaavan joitakin, mutta ennen kaikkea tehostavan ja mullistavan useimpia työnkuvia. McKinsey & Co:n julkaiseman tutkimuksen mukaan luova tekoäly voi lisätä maailmantalouteen biljoonia (tuhatta miljardia) dollareita vuosittain. Suurin osa tästä lisäarvosta keskittyy neljään sektoriin: asiakaspalveluun, markkinointiin, ohjelmistosuunnitteluun ja tuotekkehitykseen.

Ohjelmat kuten Midjourney ja Syntesia antavat meille mahdollisuuden

tuottaa häikäisevää sisältöä. Yhä useampi käyttäjä on löytänyt luovan tekoälyn sovellukset, ja niitä tarjoavat yritykset pääsevät myös laskuttamaan palveluitaan entistä useammin. Pelkillä ilmaisversioillahan ei välttämättä pääse tutustumista pidemmälle. OpenAI, arviolta 20 miljardin dollarin arvoinen yhtiö, aikoo saavuttaa miljardin tulot ensi vuonna. Monia muitakin AI-yrityksiä on jo nähty Fortune 500 -listoilla, ja lukuisat muut odottavat kulissien takana.

Vaikka tekoäly on jo mullistanut monia sektoreita, sen potentiaali luovana työkaluna on edelleen paljolti lunastamatta. Iso kysymys lienee ainakin se, kenelle nopeasti syntyvät ja haluttaessa loppumattomat sisällöt lopulta suunnataan? Miten luovan tekoälyn voimaa käytetään? Hukutetaanko meidät tekoälysisältöjen massaan ja hyväksymmekö sen mukisematta? Käyttäjän kannalta nykyiset tekoälysovellukset vaativat ainakin

vielä tarkkaa silmää ja kriittistä arviointia käyttäjiltään. Ne ovat siis kaukana "laiskan ihmisen työkalusta". Vuosi 2023 on kuitenkin osoittanut, että luova tekoäly on ehdottomasti täällä jäädäkseen, mutta sen tuleva muoto ja vaikutukset jäävät kuitenkin vielä nähtäväksi.

Tutustu luovaan tekoälyyn sekä muihin tiede- ja teknologia-aiheisiin Wasa Innovation Centerin tiedekanavalla Youtubessa. Löydät ilmaisen kanavan helposti hakemalla: WIC Science Channel.

S	SINGER	BERNINA⁺
EVA	brother	PFAFF
JUKI	Husqvarna	VIKING®
Myynti ja huolto		
Försäljning och service		
HALONEN		Tammipiha-Ekgården 045 6566 659 www.halonen.com

LUNCHMENY

V 41

9.10 MÅNDAG/MAANANTAI:

Panimon pannupihvi kermaisella metsäsienikastikkeella ja paahdettua perunaa L,G
Bryggeriets pannbiff med gräddig skogssvampssås och rostad potatis L, G
Lohimurekepihvi rapukastikkeella ja paahdettua perunaa L,G
Laxfärsbiff med krabbsås och rostad potatis L, G
Mustapapu-porkkanapihvit kurkkumajoneesilla ja paahdettua perunaa L,G
Biff av svarta bönor och morot med gurmajonnäs och rostad potatis L, G
Bocks lounasburger ja maa-laisranskalaiset L
Bocks lunchburgare och pommes frites L

10.10 TISDAG/TIISTAI:

Pitkäänhaudutettua rotuhärän entrecoteeta punaviinikastikkeella ja krossattua perunaa L,G
Långkokt oxentrecote med rödvinssås och krossad potatis L, G
Tonnikalalasagne L
Tonfisklasagne L
Mustapapu-porkkanapihvit kurkkumajoneesilla ja krossattua perunaa L,G
Biff av svarta bönor och morot med gurmajonnäs och krossad potatis L, G
Bocks lounasburger ja maa-laisranskalaiset L
Bocks lunchburgare och pommes frites L

11.10 ONSDAG/KESKIVIIKKO:

Savustettua porsaanpaistia Björkensiltä pippurikastikkeella ja lohkoperunaa L,G
Rökt grisstek från Björkens med pepparsås och klyftpotatis L, G
Paneroituja silakkapihveja tillimajoneesilla ja lohkopereunaa L
Panerade strömmingsbiffar med dillmajonnäs och klyftpotatis L
Mustapapu-porkkanapihvit kurkkumajoneesilla ja lohkopereunaa L,G
Biff av svarta bönor och morot med gurmajonnäs och klyftpotatis L, G
Bocks lounasburger ja maa-laisranskalaiset L
Bocks lunchburgare och pommes frites L

12.10 TORSDAG/TORSTAI:

Paneroituja porsaanleikkeitä Bearnaiskastikkeella ja perunamuusia L,G
Panerade griskotletter med Bearnaisas och potatismos L, G
Paahdettua merilohta tomaatti-timjamikastikkeella ja perunamuusia L,G
Rostad lax med tomat-timjansås och potatismos L, G
Mustapapu-porkkanapihvit kurkkumajoneesilla ja perunamuusia L,G
Biff av svarta bönor och morot med gurmajonnäs och potatismos L, G
Bocks lounasburger ja maa-laisranskalaiset L
Bocks lunchburgare och pommes frites L

13.10 FREDAG/PERJANTAI:

Oluessa yön yli haudutettua Häränpaistia paistinkastikkeella ja Kermaperunaa L,G
Oxstek som sjudit i öl över natten med skysås och gräddpotatis L, G
Fenkolikermassa haudutettua puna-ahventa ja kermaperunaa L,G
Kokt kungsfisk i fänkolgräddde och gräddpotatis L, G
Mustapapu-porkkanapihvit kurkkumajoneesilla ja kermaperunaa L,G
Biff av svarta bönor och morot med gurmajonnäs och gräddpotatis L, G
Bocks lounasburger ja maa-laisranskalaiset L
Bocks lunchburgare och pommes frites L

V 42

16.10 MÅNDAG/MAANANTAI:

Panimon lihapullia kermakastikkeessa ja krossattua perunaa L,G
Bryggeriets köttbullar i gräddsås och krossad potatis L, G
Haudutettua turskaseläkettä valkoviini-voikastikkeella ja krossattua perunaa L,G
Kokt torskrygg med vitvins-smörsås och krossad potatis L, G
Kasvislasagne L
Vegetarisk lasagne L
Bocks lounasburger ja maa-laisranskalaisia L
Bocks lunchburgare och pommes frites L

17.10 TISDAG/TIISTAI:

Porsaankyljysä Björkensiltä b.b.q-kastikkeella ja lohkopereunaa M,G
Griskotletter från Björkens med b.b.q-sås och klyftpotatis M, G
Paneroitua kampelaa tartarmajoneesilla ja lohkopereunaa L
Panerad flundra med tartarmajonnäs och klyftpotatis L
Kasvislasagne L
Vegetarisk lasagne L
Bocks lounasburger ja maa-laisranskalaisia L
Bocks lunchburgare och pommes frites L

18.10 ONSDAG/KESKIVIIKKO:

Kananpoikaa tummalla pekonikastikkeella ja viipaleperunaa M,G
Kyckling med mörk baconsås och skivad potatis M, G
Kuhapyörykät hollandaiskastikkeella ja viipaleperunaa L,G
Gösbullar med hollandaisesås och skivad potatis L, G
Kasvislasagne L
Vegetarisk lasagne L
Bocks lounasburger ja maa-laisranskalaisia L
Bocks lunchburgare och pommes frites L

19.10 TORSDAG/TORSTAI:

Suikaleporsasta sinappikermakastikkeessa perunamuusia L,G
Strimlat griskött med senapsgräddsås och potatismos L, G
Lohimurekepihvi katkarapukastikkeella ja perunamuusia L,G
Laxfärsbiff med räksås och potatismos L, G
Kasvislasagne L
Vegetarisk lasagne L
Bocks lounasburger ja maa-laisranskalaisia L
Bocks lunchburgare och pommes frites L

20.10 FREDAG/PERJANTAI:

Porsaan grillipihvi ja Pan-nupihvit pippurikastikkeella ja paahdettua perunaa L,G
Pannbiff med pepparsås och rostad potatis L, G
Valkoviinissä haudutettua puna-ahventa ja paahdettua perunaa L,G
Vitivinskott kungsfisk med rostad potatis L, G
Kasvislasagne L
Vegetarisk lasagne L
Bocks lounasburger ja maa-laisranskalaisia L
Bocks lunchburgare och pommes frites L

Bock's

VILLAGE SHOP

GRANHOLM'S

HERKULLISIA FUDGEJA / GODA FUDGER

MUUN MUUASSA TIRAMISU JA MOKKA MAUISSA
BLAND ANNAT I SMAKERNA TIRAMISU OCH MOCKA

3,70 €

MUSH

KOIRANHERKKUJA
HUND SNACKS

MUUN MUUASSA VAINU-SARJAN KANAN-, POSSUN- JA NAUDAN-
NAMI
BLAND ANNAT VAINU -SERIENS KYCKLING-, GRIS- OCH NÖT-
GODIS

5,50 €

KAIKKI KOTIKOKKAILUUN BOCK'S KYLÄKAUPASTA! / ALLT ÄT
HEMMAKOCKEN FRÅN BOCK'S BYABUTIK!
KAIKKI LÄHITUOTETTUA! / ALLT NÄRPRODUCERAT!
#SUPPORTYOURLOCAL

AVOINNA TI-LA 12-18/ ÖPPET TI-LÖ 12-18

YHTEYSTIEDOT / KONTAKTUPPGIFTER:
IRA.MIKKONEN@BCV.FI, 050-5053507

WEEKEND SNACKS

LINSSI, HUMMUS JA QUINOA SIPSIT
LINS, HUMMUS OCH QUINOA CHIPS

GLUTEENITTOMAT - LAKTOOSITTOMAT - VEGAANISIA
GLUTENFRIA - LAKTOSFRIA - VEGANSKA

1,45 € / 45 G

ANITA LINDGÅRD

LÄMPIMÄ VAUVAN PAITOJA
VARMA BABYTRÖJOR

30 €

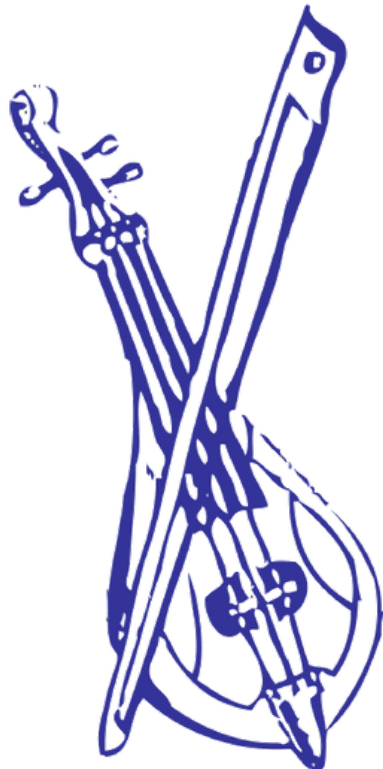
VAASAN AITO SAIPPUA

PORESAIPPUA
PÖRETVÄL

SUOSITTU YMPÄRI SUOMEA! / POPULÄR RUNTOM I FINLAND!

4,50 €

MELTEMIA

40 vuotta
år

21.10.2023 18:30

Bock's Corner

Gerbyntie 16, 65230 Vaasa
Gerbyvägen 16, 65230 Vasa

Liput 46€ Biljetter

sis. kreikkalainen buffet
inneh. grekisk buffé

Viimeistään - Senast 16.10.2023:

<https://bit.ly/kreikka-ilta>

+358 50 3777 000

Musiikkia - Musik Souvlaki Orhistra

Tanssia - Dans Meltemia

MELTEMIA 40 VUOTTA

Meltemia, Kreikan kulttuurin harrastajat ry. viettää 40-vuotisjuhlaa Bock's Cornerin tiloissa 21.10.2023. Yhdistyksemme nimi kertoo toiminnastamme: pyrimme edistämään suomalais- kreikkalaista vuorovaikutusta ja tekemään tunnetuksi kreikkalaista kulttuuria, kansantanssia ja musiikkia. Nimemme tärkein osa, Meltemia, on monikkomuoto kreikkalaisesta sanasta "to meltemi", joka tarkoittaa kesäisin vaarallisesti puhaltavaa, voimakasta pohjoistuulta. Kuulumme Suomi-Kreikka yhdistysten liittoon ja teemme yhteistyötä sen jäsenyhdistysten kanssa. Kreikasta olemme saaneet vieraiksemme useita tanssinopettajia vuosien varrella ja omissa harjoituksissamme kertaamme näitä oppeja ahkerasti. Tällä hetkellä listoillamme on yli 250 tanssia eri puolilta Kreikkaa. Olemme myös innokkaasti valmistaneet esiintymisasuiksi vanhojen mallien mukaisia kansallispukuja ja jokaisen tanssijan käytössä on kuusi erilaista asukokonaisuutta.

Pukumme ovat: Kimin kylän puku Evian saarelta, Amalia Peloponnesokselta, Karaguna Thessaliasta, Korfun puku, Veria Makedoniasta sekä Anoijan kylän puku Kreetalta. Lisäksi tanssimme rebetikaa (niin kutsuttuja kaupunkitansseja) yhdistyksemme mustassa t-paidassa ja mustissa housuissa, vyötäröillämme punaiset kangasvyöt.

Olemme olleet onnekkaita, kun meillä on ollut mahdollisuus tehdä yhteistyötä taitavien vaasalaisten muusikoiden kans-

sa: Kafé Aman aluksi ja sitten Souvlaki Kompania, josta kasvoi myöhemmin Souvlaki Orhistra. Heidän soittonsa tahdissa tanssimme myös juhlassamme 21.10.2023.

Toimintavuosiimme mahtuu monenlaisia esiintymisiä ja tapahtumia usealla eri paikkakunnalla ympäri Suomea. Meidät on kutsuttu tanssimaan eri-laisten firmojen ja yhteisöjen tilaisuuksiin, syntymäpäiville ja häihin, Vaasan toriparkin avajaisiin sekä Vaasan ja Seinäjoen kaupunkien teatterinäytöksiin. Ilias kirjoitti orkesterille, tanssijoille ja teatteripajalaisille musiikinäytelmän "Kahvila nimeltä Myytti", jonka esitimme toukokuussa 1999 Ritzin näyttämöllä. Kolme kertaa olemme esiintyneet Kreikassa, myös tapahtumissa, jotka on televisioitu.

Kaustisen kansanmusiikkifestivaaleille olemme osallistuneet Souvlaki Orhistran kanssa menestyksekkäästi monta kertaa, mutta ihan ensimmäisessä esiintymisessä Kaustisella tanssimme C-kasetilta soivan musiikin tahdissa.

Usean vuoden ajan pidimme kreikkalaisen kansantanssin kursseja Vaasan työväenopistossa ja järjestimme myös lyhyempiä tanssiope-tuksia joissakin naapurikunnissamme. Yhdistyksemme puheenjohtajina ovat toimineet Antonis Gregoriadis vuosina 1983-1985, Maire Gregoriadis 1986-1987, Eric Thölix 1988-1993, Aira Thölix 1994-2005. Paula P. Isaksen aloitti 2006 ja

jatkaa yhä. Puheenjohtajat ovat yleensä olleet vastuussa tanssien opetuksesta ja tanssiryhmän johtamisesta toimikautensa aikana. Paulan vetovastuu alkoi jo vuonna 2004 Airan ja muiden kokeneiden tanssijoiden avustuksella.

Souvlaki Kompania 1996, Ilias Missyris, Matti Jakobsson, Eija Heikkilä, Rauli Ruhanainen

Yhteisesiintyminen Billnäsin Etno-festivaaleilla on myös jäänyt hienona muistona mieliimme. Kaikki yhdistyksemme jäsenet eivät ole esiintyneitä tanssijoita ja he osallistuvatkin kaikkeen muuhun toimintaan ja yhdistysasioiden hoitamiseen sekä seuralaisina esiintymismatkoillemme.

Olemme tehneet yhteisiä lomamatkoja Kreikkaan, nauttineet hyvästä seurasta, maukkaasta ruoasta, merestä ja auringosta. Iloista tunnelmaa, musiikkia ja tanssia, hyvää seuraa ja maukas-

ta ruokaa löydät lauantaina 21.10.2023 Bock's Cornerista Meltemian 40-vuotisjuhlista. Meltemian facebookissa ja ravintolan kotisivuilla on linkki, josta voit ostaa illallislipun juhliin. Tavataan siellä!

digialbum

Julkaisemme viikoittain lukijoiden kuvia digialbumissa. Voit osallistua sähköpostitse, lähettämällä kuvasi sekä nimesi osoitteeseen mega@upc.fi

Vi publicerar varenda vecka våra läsares bilder i digialbumet. Du kan delta via e-post. Skicka in bilden till mega@upc.fi med namn och ort.

Christian Nylund, Vasa. "Den röda flugsvampen är något man definitivt inte skall smaka på. Bilden är tagen 24.09 på Kasernområdet i Vasa."

Cristina Mattsson Vasa. "Vacker kväll."

Boris Berts. "En vacker solnedgång på Värilax 23.9.2023."

Barbro Kuokkanen. " Ilta Ahvensaaressa "

Leena Minkinen. "Tilhién lounas."

Matti Hietala, Vaasa. "Pilviä ja ruskahtavaa, 24.9.2023, Vaasanseutu."

Kuva Kari kaihovirta. "Sundomin lahti tänään, tosi tyyni päivä 28.9.023."

Pentti Sihtola, Laihia. "Iloa ja riemua, me Tuulan lapsen lapset valloitimme tämän!"

Marianne Gråbbil-Hakkola

Linda Dahlvik, 5,9, Solf.

Toimitus / Ilmoitukset / Redaktion / Annonser:

Dzina Maiseichyk, 050 452 7007, mega@upc.fi - www.megamedia.fi

Avustajat / Medarbetare: Juha Rantala, Hans Hästbacka

Luo kampanjan - myös mobiilisti. Kampanjölösningar - även mobila.

Ilmoitushinta tekstissä 1,70 Eur/pmm + alv. Annonser i text 1,70 Eur/spmm + mvs.

Mediamyynti / Mediaförsäljning: mega@upc.fi

Mediakortti / Mediakort: www.megamedia.fi

Kustannus / Utgivare:

UPC
media
COMMUNICATION CENTER

Paino / Tryck:

UPC
print
COMMUNICATION CENTER

observateur

Grönkål / Lehtikaali.
Marianne Gräbbil-Hakkola

Det är inte enbart ute i naturen som höstens färger börjar synas allt mer, utan även på en del fasader, som här på Vasa centralsjukhusområde. Bilden är tagen 26.09.
Christian Nylund, Vasa

Sadoille kurjille riitti ruokaa puiduilla kurkipelloilla
26.8.2023 Vaasanseudulla.
Matti Hietala, Vaasa

Suppilovahverot parhaimmillaan!
Anna-Marja Pensas Helsingby

Ota kuva ja kommentoi lyhyesti – max noin 100 merkkiä – tapahtumaa, treffiä, luontokokemusta, rakennelmaa, ilmiötä, rakennusta, esinettä, tosiasiaa, - jotain jolla kuva voi saada osallisuutta aikaan. "Bloggaa" ja kehitä Pohjanmaata!

Lähetä kuva ja teksti sähköpostitse osoitteeseen mega@upc.fi, merkitse aiheeksi "Observateur". Jokaista julkaistua kuvaa kohden, kerääntyy 1 piste joka vastaa 1 euroa.

Kun on kerännyt 10 pistettä, saa 10 euron arvoisen lahjakortin Bocks'in kyläkauppaan.

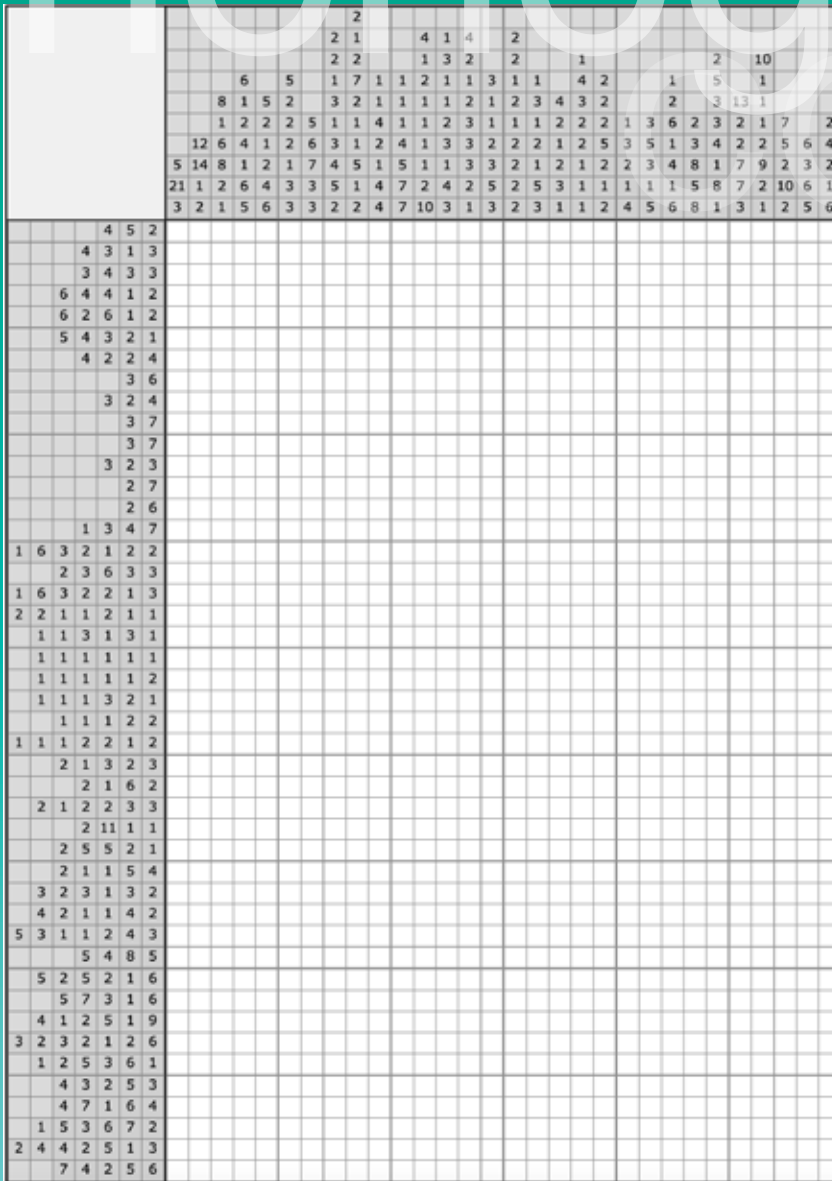
Ta en bild och kommentera kort – max 100 tecken – en händelse, ett evenemang, en naturupplevelse, en konstruktion, ett fenomen, ett föremål, ett faktum, - något som med en bild kanske får engagemang till stånd. "Blogga" fram Österbotten!

Sänd bilden och texten per mejl till mega@upc.fi märkt "Observateur".

För varje publicerat bidrag genereras 1 poäng vilket motsvarar 1 euro. När 10 poäng samlats, får man ett presentkort värt 10 euro till Bock's byabutik.

sudoku

JAPANSKT BILDKRYSS JAPANILAINEN RISTIKKO

ZITZ

SUDOKU

#1

		7	6				3
	6				8	2	9
2		4					7 5
	4		8			5	
			9		4		
	9			7		6	
4	7					3	6
	1	8	3				2
9				6	4		

#2

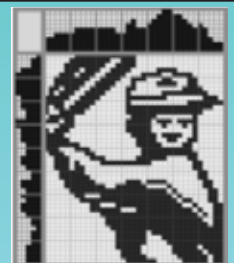
2		8		5			
6			2				
			3 8		4	2	6
	3	2			5		1
7							9
8		5			3	6	
1	5	6		4	2		
				9			2
				7		6	8

#3

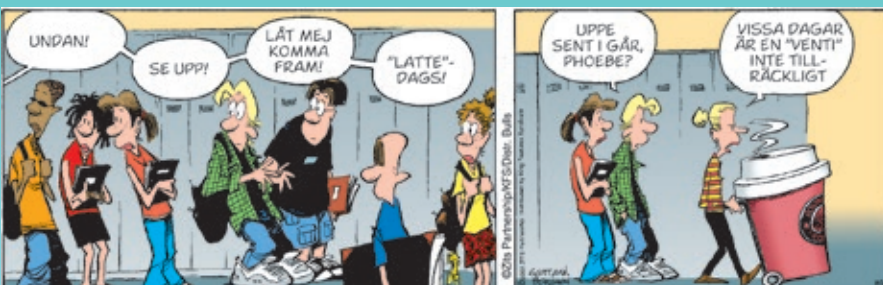
1					6		
	5			1			9
		8	9	4		7	1 2
			3	6			2
	6						8
	4			9	7		
4	7	1		8	3	2	
	2			7			5
			1				4

NONOGRAM RATKAISU / LÖSNING

V 38

BAZI & MAZI

RATKAISU / LÖSNING

#1

1	9	7	6	5	2	8	4	3
5	6	3	4	7	8	2	9	1
2	8	4	1	9	3	6	7	5
7	4	6	8	2	1	5	3	9
3	5	1	9	6	4	7	8	2
8	2	9	5	3	7	1	6	4
4	7	5	2	8	9	3	1	6
6	1	8	3	4	5	9	2	7
9	3	2	7	1	6	4	5	8

#2

2	4	8	9	5	6	7	1	3
6	7	3	2	1	4	8	9	5
5	1	9	3	8	7	4	2	6
4	3	2	6	9	8	5	7	1
7	6	1	4	3	5	2	8	9
8	9	5	7	2	1	3	6	4
1	5	6	8	4	2	9	3	7
3	8	7	5	6	9	1	4	2
9	2	4	1	7	3	6	5	8

#3

1	9	2	7	3	6	5	4	8
7	5	4	8	1	2	6	9	3
6	3	8	9	4	5	7	1	2
9	1	7	3	6	8	4	2	5
2	6	3	4	5	1	9	8	7
8	4	5	2	9	7	1	3	6
4	7	1	5	8	3	2	6	9
3	2	9	6	7	4	8	5	1
5	8	6	1	2	9	3	7	4

Bock's

BOCK'SIN MENESTYKSET SUOMEN PARAS OLUT -KISASSA JATKUVAT VIIDETTÄ VUOTTA PERÄKKÄIN!

olutgaalassa risteilyllä 8.9.2023. Tummiin lagerien sarjassa Bock'sin jo aiemmin palkittu Doppelbock (mm. kultaa 2019 ja 2022) sai tänä vuonna hopeasijan. Tämän myötä Bock'silla on kyseisessä sarjassa ollut menestyksiä viisi vuotta peräkkäin. Sarjassa on palkittu Dunkel (kultaa 2021) ja Doppelbock, joka nyt on saanut kultaa, hopeaa ja pronssia.

Paitsi Suomen Paras Olut, Bock's on myös saanut tunnustusta Winstonin Pienpanimo Olutjuhlilta 2023 -tapahtumassa Porissa. Tässä pienpanimotapahtumassa asiakkaat äänestivät Bock'sin Kultapukki -oluen ykkösjalle (Winstonin Pienpanimo Olutjuhlien asiakkaiden valitsema paras olut). Kyseinen tapahtuma vietti myös kymmenvuotisjuhliaan 2023. Tapahtumaan osallistui 11 pienpanimoa, jotka esittelivät noin 150 eri olutta, joille yleisö pystyi antamaan äänensä.

Bock'sin Kultapukki on saatavissa suurimmassa osassa ruokakauppoja ja marketteja Pohjanmaalla. Bock's Doppelbock on alkoholipitoisuutensa vuoksi saatavissa Alkoissa sekä panimolla niin kaupassa kuin ravintolassa.

Lisätietoja antaa:

Panimomestari Alexander Maier, puh. 050 434 7295, sp. brew-master@bockscornerbrewery.com

Myyntipäällikkö Patrik Willför, puh. 050 377 7123, sp. patrik.willfor@bockscornerbrewery.com

AITO ELÄMÄNILOA - ÄKTA LIVSGLÄDJE
DELTA GÄRE 3000 OSALLISTUJAA
OKTOBERFEST@BOCK'S